

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 12. maj 2020
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Nikolai Pindstrup
Sagsnr.: 2020-490-0220
Dok.: 1466950

Forslag
til

Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland
(Foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte med covid-19 m.v.)

§ 1

I kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 7. september 2017, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 168 af 27. februar 2019, foretages følgende ændring:

1. Efter § 264 indsættes:

»§ 264 a. Justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i denne lov, i medfør af denne lov eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af denne lov i følgende tilfælde:

- 1) Fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.
- 2) Fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alment farlig sygdom her i riget, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning.
- 3) Opfyldelse af de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulig eller uforholdsmæssig vanskelig som følge af foranstaltninger, som har været nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.«

§ 2

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret senest ved lov nr. 1427 af 17. december 2019, foretages følgende ændring:

1. Efter kapitel 54 indsættes:

»Kapitel 54 a

Foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte med covid-19 m.v.

§ 707 a. Justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i denne lov, i medfør af denne lov eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af denne lov i følgende tilfælde:

- 1) Fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.
- 2) Fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alment farlig sygdom her i riget, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning.
- 3) Opfyldelse af de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulig eller uforholdsmæssig vanskelig som følge af foranstaltninger, som har været nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.«

§ 3

Justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland, i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 i følgende tilfælde:

- 1) Fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.
- 2) Fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alment farlig sygdom her i riget, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning.
- 3) Opfyldelse af de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulig eller uforholdsmæssig vanskelig som følge af foranstaltninger, som har

været nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. § 264 a i kriminallov for Grønland, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, og § 707 a i retsplejelov for Grønland, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 1, samt denne lovs § 3 ophæves den 31. december 2021.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
2. Lovforslagets hovedpunkter	5
2.1. Gældende ret	5
2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	7
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.....	8
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	8
5. Administrative konsekvenser for borgerne	8
6. Miljømæssige konsekvenser	8
7. Forholdet til EU-retten	8
8. Hørte myndigheder og organisationer mv.....	8
9. Sammenfattende skema.....	9

1. Indledning

Det er helt centralt for regeringen, at rigsmyndighederne i Grønland er rustet til og har de nødvendige redskaber til at forebygge og modvirke udbredelse af covid-19 i Grønland mest muligt.

Med lov nr. 208 af 17. marts 2020 om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme (Udvidelse af foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte samt sikring af kapacitetsmæssige ressourcer m.v.) fik regeringen på en række områder adgang til at sikre myndighedernes handlemuligheder mod smitsomme og andre overførbare sygdomme i Danmark. Loven indeholder i den forbindelse i § 12 d, stk. 2, en bestemmelse om, at vedkommende minister bemyndiges til i særlige situationer at kunne fravige forpligtelser og rettigheder fastsat i anden lovgivning, i medfør af anden lovgivning eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af anden lovgivning. Det vil bl.a. kunne ske, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i landet. Det bemærkes, at § 12 d, stk. 2, ved lov nr. 359 af 4. april 2020 blev ændret til § 12 d, stk. 3.

Formålet med nærværende lovforslag er navnlig at overføre epidemilovens § 12 d, stk. 3, til Grønland på henholdsvis kriminalloven og retsplejelovens område. Herved sikres det, at myndighederne på Justitsministeriets område i Grønland, f.eks. kriminalforsorgen, har de nødvendige redskaber til at forebygge og modvirke udbredelse af covid-19 mest muligt. Samtidig sikres det, at der sker en harmonisering af lovgivningen for Grønland, således at de tiltag, der vil kunne indføres i medfør af dette lovforslag, kan følge de tiltag, som er iværksat af Grønlands Selvstyre i medfør af den grønlandske epidemilovgivning.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Gældende ret

Ved lov nr. 208 af 17. marts 2020 blev der i epidemilovens § 12 d, stk. 2 (nu § 12 d, stk. 3) skabt hjemmel til, at vedkommende minister efter forhandling med sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i anden lovgivning, i medfør af anden lovgivning eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af anden lovgivning i tre nærmere angivne

tilfælde, herunder hvis fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom i Danmark.

Justitsministeriet har i medfør af epidemilovens § 12, stk. 3, udstedt bekendtgørelse nr. 221 af 17. marts 2020 om forebyggelse og inddæmmelse af udbredelse af covid-19 på kriminalforsorgens område i Danmark. I bekendtgørelsen er der skabt hjemmel til at foretage begrænsninger i de indsattes ret til bl.a. besøg og fællesskab samt mulighed for udgang. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 18. marts 2020 og er senest blevet forlænget ved bekendtgørelse nr. 406 af 9. april 2020 om ændring af bekendtgørelse om forebyggelse og inddæmmelse af udbredelse af Coronavirussygdom 2019 (COVID-19) på kriminalforsorgens område.

Ændringen af epidemiloven indeholder ikke hjemmel til at sætte loven i kraft for Grønland, jf. § 3 i lov nr. 208 af 17. marts 2020.

Det er derfor ikke muligt med hjemmel i epidemiloven at fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i eller i medfør af kriminalloven eller retsplejeloven. Det er i den forbindelse f.eks. ikke muligt at udstede en bekendtgørelse for Grønland med samme indhold som bekendtgørelse nr. 221 af 17. marts 2020. Det er heller ikke muligt med hjemmel i epidemiloven at fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i eller i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland, som indeholder regler om bl.a. overførelse af forvaringsdømte fra Danmark til Grønland.

Efter Justitsministeriets vurdering er det heller ikke muligt inden for de eksisterende rammer i kriminalloven og retsplejeloven samt lov nr. 1718 af 27. december 2018 at fastsætte sådanne regler.

Inatsisartut (Grønlands Landsting) vedtog den 1. april 2020 en ændring af den grønlandske epidemilovgivning, jf. Inatsisartutlov nr. 1 af 1. april 2020 om ændring af landstingsforordning om civile foranstaltninger mod smittsomme sygdomme (Udvidelse af foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte samt sikring af kapacitetsmæssige ressourcer m.v.). Lovændringen tager udgangspunkt i ændringen af epidemiloven (lov nr. 208 af 17. marts 2020), og med ændringen blev der således bl.a. indført en hjemmel svarende til epidemilovens § 12 d, stk. 2, dog således, at der kun kan ske

fravigelser af rettigheder og forpligtigelser for så vidt angår lovgivningen på sagsområder, der er overtaget af Grønlands Selvstyre.

2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Efter Justitsministeriets vurdering er det nødvendigt at indføre hjemmel til, at der også kan ske fravigelse af rettigheder og forpligtigelser fastsat i eller i medfør af kriminalloven og retsplejeloven samt § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland.

Forslaget har på den baggrund til formål at sikre, at der sker en harmonisering af lovgivningen for Grønland, således at der også på navnlig kriminalloven og retsplejelovens område kan iværksættes tiltag for bl.a. at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom. Disse tiltag vil dermed kunne følge de tiltag, som er iværksat af Grønlands Selvstyre.

På den baggrund foreslås det for det første, at der i kriminallovens § 264 a indsættes en bestemmelse om, at justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i kriminalloven, i medfør af kriminalloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af kriminalloven.

Det foreslås for det andet, at der i retsplejelovens § 707 a indsættes en bestemmelse om, at justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i retsplejeloven, i medfør af retsplejeloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af retsplejeloven.

Det foreslås for det tredje, at der i lovens § 3 indsættes en bestemmelse om, at justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland, i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018.

Ifølge de foreslåede bestemmelser kan fravigelse kun ske i tre nærmere angivne tilfælde, herunder hvis det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.

Forslaget vil f.eks. på kriminalforsorgens område give mulighed for at fastsætte regler om, at indsatte og tilbageholdtes ret til fællesskab og besøg m.v. kan afskæres helt eller delvist, hvis dette er nødvendigt f.eks. for at forebygge eller inddæmme udbredelse af covid-19 i kriminalforsorgens institutioner.

Herudover vil forslaget § 3 give mulighed for, at der f.eks. kan fastsættes regler, hvorved overførsel af forvaringsdømte fra Danmark til Grønland kan afskæres helt eller delvist.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den [...] til den [...] været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Forsvarerforeningen i Grøn-

land, Fængselsforbundet, Grønlands Landsret, Grønlands Politiforening, Grønlandske Advokater, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder, Kredsdommerforeningen, Kriminalforsorgen i Grønland, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsforsvareren for Grønland, Politiforbundet i Danmark, Politimesteren i Grønland, Retspolitisk Forening, Retten i Grønland, Rigsadvokaten og Rigspolitiet.

Derudover har et udkast til lovforslag været forelagt Grønlands Selvstyre til udtalelse.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Ved lov nr. 208 af 17. marts 2020 blev der i epidemilovens § 12 d, stk. 2 (nu § 12 d, stk. 3), skabt hjemmel til, at vedkommende minister efter forhandling med sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om bl.a. fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i anden lovgivning, hvis fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom i Danmark.

Bestemmelsen i epidemilovens § 12 d, stk. 3, finder ikke anvendelse for Grønland, jf. territorialbestemmelsen i lovens § 32.

Efter Justitsministeriets vurdering er det desuden ikke muligt inden for de eksisterende rammer i kriminalloven at fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder fastsat i eller i medfør af kriminalloven.

På den baggrund foreslås det, at der i kriminallovens § 264 a indsættes en bestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i kriminalloven, i medfør af kriminalloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af kriminalloven.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at bemyndigelsen i epidemilovens § 12 d, stk. 3, udvides til også at gælde for Grønland på kriminallovens område.

Fravigelse af forpligtelser og rettigheder fastsat i kriminalloven, i medfør af kriminalloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af kriminalloven vil kunne ske i tre tilfælde.

Det drejer sig for det første om tilfælde, hvor fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget, jf. den foreslåede § 264 a, stk. 1, nr. 1.

For det andet drejer det sig om tilfælde, hvor fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alment farlig sygdom her i riget, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den

sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning, jf. den foreslåede § 264 a, stk. 1, nr. 2.

For det tredje drejer det sig om tilfælde, hvor opfyldelse af de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulig eller uforholdsmæssigt vanskelig som følge af foranstaltninger, som har været nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget, jf. den foreslåede § 264 a, stk. 1, nr. 3.

Der vil med den foreslåede bemyndigelse ved bekendtgørelse både kunne fastsættes regler om fuldstændigt at begrænse, det vil sige suspendere, den pågældende rettighed eller pligt, og regler om delvist at begrænse en rettighed eller pligt.

Begrænsninger kan indføres gradvist i takt med udviklingen, behov og nødvendighed.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. kunne anvendes af justitsministeren til at fastsætte regler om, at Kriminalforsorgen i Grønland helt eller delvist kan afskære indsattes ret til fællesskab og besøg m.v., hvis dette er nødvendigt f.eks. for at forebygge eller inddæmme udbredelse af covid-19 i kriminalforsorgens institutioner.

Som et yderligere eksempel på bestemmelsens anvendelsesområde kan nævnes situationer, hvor det på grund af personalemangel som følge af sygdommeldinger, hjemmeisolation m.v. er nødvendigt at fravige forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i kriminalloven, i medfør af kriminalloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af kriminalloven.

Det bemærkes, at ovenstående alene er eksempler. Bestemmelsen vil finde anvendelse på alle forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i kriminalloven, i medfør af kriminalloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af kriminalloven, hvis betingelserne for fravigelse er opfyldt.

Det bemærkes endvidere, at det efter den foreslåede bestemmelse ikke er en betingelse, at de iværksatte foranstaltninger er ophørt.

Bestemmelsen vil bl.a. kunne anvendes med henblik på, at de relevante myndigheder i en periode efter en epidemi kan foretage en række prioriteringer, indtil situationen på det pågældende område er normaliseret.

Det forudsættes, at regler, der udstedes i medfør af den foreslåede bestemmelse, udformes inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af EMRK artikel 8, stk. 1, at enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og korrespondance. Det følger desuden af EMRK artikel 8, stk. 2, at ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Eventuelle indgreb, der foretages med hjemmel i bestemmelsen, vil være foreskrevet ved lov. Det forudsættes endvidere, at sådanne indgreb vil forfølge vægtige hensyn til den offentlige sundhed, herunder hensynet til at forebygge eller inddæmme smitte med alment farlige sygdomme her i riget, og ikke vil gå videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage dette hensyn. Det forudsættes i den forbindelse navnlig, at indgrebene alene vil blive fastsat i det omfang og den tidsmæssige udstrækning m.v., som efter en konkret vurdering er nødvendig for at beskytte hensynet til den offentlige sundhed.

Til § 2

Ved lov nr. 208 af 17. marts 2020 blev der i epidemilovens § 12 d, stk. 2 (nu § 12 d, stk. 3) skabt hjemmel til, at vedkommende minister efter forhandling med sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om bl.a. fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i anden lovgivning, hvis fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom i Danmark.

Bestemmelsen i epidemilovens § 12 d, stk. 3, finder ikke anvendelse for Grønland, jf. territorialbestemmelsen i lovens § 32.

Efter Justitsministeriets vurdering er det desuden ikke muligt inden for de eksisterende rammer i retsplejeloven at fastsætte regler om fravigelse af for-

pligtelser for det offentlige og privates rettigheder fastsat i eller i medfør af retsplejeloven.

På den baggrund foreslås det, at der i retsplejelovens § 707 a indsættes en bestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i retsplejeloven, i medfør af retsplejeloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af retsplejeloven.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at bemyndigelsen i epidemilovens § 12 d, stk. 3, udvides til også at gælde for Grønland på retsplejelovens område.

Fravigelse af forpligtelser og rettigheder fastsat i retsplejeloven, i medfør af retsplejeloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af retsplejeloven vil kunne ske i tre tilfælde.

Det drejer sig for det første om tilfælde, hvor fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget, jf. den foreslåede § 707 a, stk. 1, nr. 1.

For det andet drejer det sig om tilfælde, hvor fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alment farlig sygdom her i riget, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning, jf. den foreslåede § 707 a, stk. 1, nr. 2.

For det tredje drejer det sig om tilfælde, hvor opfyldelse af de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulig eller uforholdsmæssigt vanskelig som følge af foranstaltninger, som har været nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget, jf. den foreslåede § 707 a, stk. 1, nr. 3.

Der vil med den foreslåede bemyndigelse ved bekendtgørelse både kunne fastsættes regler om fuldstændigt at begrænse, det vil sige suspendere, den pågældende rettighed eller pligt, og regler om delvist at begrænse en rettighed eller pligt.

Begrænsninger kan indføres gradvist i takt med udviklingen, behov og nødvendighed.

Den foreslåede bestemmelse kan anvendes af justitsministeren til at fastsætte regler om, at Kriminalforsorgen i Grønland helt eller delvist kan afskære tilbageholdtes ret til fællesskab og besøg m.v., hvis dette er nødvendigt f.eks. for at forebygge eller inddæmme udbredelse af covid-19 i kriminalforsorgens institutioner.

Som et yderligere eksempel på bestemmelsens anvendelsesområde kan nævnes situationer, hvor det på grund af personalemangel som følge af sygdommeldinger, hjemmeisolation m.v. er nødvendigt at fravige forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i retsplejeloven, i medfør af retsplejeloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af retsplejeloven.

Det bemærkes, at ovenstående alene er eksempler. Bestemmelsen vil finde anvendelse på alle forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i retsplejeloven, i medfør af retsplejeloven eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af retsplejeloven, hvis betingelserne for fravigelse er opfyldt.

Det bemærkes endvidere, at det efter den foreslåede bestemmelse ikke er en betingelse, at de iværksatte foranstaltninger er ophørt.

Bestemmelsen vil bl.a. kunne anvendes med henblik på, at de relevante myndigheder i en periode efter en epidemi kan foretage en række prioriteringer, indtil situationen på det pågældende område er normaliseret.

Det forudsættes, at regler, der udstedes i medfør af den foreslåede bestemmelse, udformes inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af EMRK artikel 8, stk. 1, at enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og korrespondance. Det følger desuden af EMRK artikel 8, stk. 2, at ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Eventuelle indgreb, der foretages med hjemmel i bestemmelsen, vil være foreskrevet ved lov. Det forudsættes endvidere, at sådanne indgreb vil for-

følge vægtige hensyn til den offentlige sundhed, herunder hensynet til at forebygge eller inddæmme smitte med alment farlige sygdomme her i riget, og ikke vil gå videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage dette hensyn. Det forudsættes i den forbindelse navnlig, at indgrebene alene vil blive fastsat i det omfang og den tidsmæssige udstrækning m.v., som efter en konkret vurdering er nødvendig for at beskytte hensynet til den offentlige sundhed.

Til § 3

Ved lov nr. 208 af 17. marts 2020 blev der i epidemilovens § 12 d, stk. 2 (nu § 12 d, stk. 3), skabt hjemmel til, at vedkommende minister efter forhandling med sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om bl.a. fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i anden lovgivning, hvis fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom i Danmark.

Bestemmelsen i epidemilovens § 12 d, stk. 3, finder ikke anvendelse for Grønland, jf. territorialbestemmelsen i lovens § 32.

Efter Justitsministeriets vurdering er det desuden ikke muligt inden for de eksisterende rammer i lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland at fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder fastsat i eller i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018.

På den baggrund foreslås det i § 3, at der indføres en bestemmelse om, at justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018, i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at bemyndigelsen i epidemilovens § 12 d, stk. 3, udvides til også at gælde for § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018.

Fravigelse af forpligtelser og rettigheder vil kunne ske i tre tilfælde.

Det drejer sig for det første om tilfælde, hvor fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget, jf. forslaget § 3, nr. 1.

For det andet drejer det sig om tilfælde, hvor fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alment farlig sygdom her i riget, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning, jf. den foreslåede § 3, nr. 2.

For det tredje drejer det sig om tilfælde, hvor opfyldelse af de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulig eller uforholdsmæssigt vanskelig som følge af foranstaltninger, som har været nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget, jf. den foreslåede § 3, nr. 3.

Der vil med den foreslåede bemyndigelse ved bekendtgørelse både kunne fastsættes regler om fuldstændigt at begrænse, det vil sige suspendere, den pågældende rettighed eller pligt, og regler om delvist at begrænse en rettighed eller pligt.

Begrænsninger kan indføres gradvist i takt med udviklingen, behov og nødvendighed.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. kunne anvendes af justitsministeren til at fastsætte regler om, at kriminalforsorgen kan afskære personer, der er dømt eller overført til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, fra at blive overført til en forvaringsafdeling eller åben afdeling under Kriminalforsorgen i Grønland, hvis dette er nødvendigt f.eks. for at forebygge eller inddæmme udbredelse af covid-19 i kriminalforsorgens institutioner.

Bestemmelsen vil også kunne anvendes af justitsministeren til at fastsætte regler om, at en forvaringsdømt, der er overført til en forvaringsafdeling i Grønland, og som ønsker at tilbagekalde sit samtykke til overførslen, jf. nærmere reglerne herom i bekendtgørelse nr. 747 af 1. juli 2019, kan afskæres fra at blive tilbageført til Danmark, så længe betingelserne i § 3 er opfyldt, f.eks. fordi det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af covid-19 i kriminalforsorgens institutioner.

Som et yderligere eksempel på bestemmelsens anvendelsesområde kan nævnes situationer, hvor det på grund af personalemangel som følge af sygdommeldinger, hjemmeisolation m.v. er nødvendigt at fravige forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018, i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018.

Det bemærkes, at ovenstående alene er eksempler. Bestemmelsen vil finde anvendelse på alle forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018, i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af § 4 i lov nr. 1718 af 27. december 2019, hvis betingelserne for fravigelse er opfyldt.

Det bemærkes endvidere, at det efter den foreslåede bestemmelse ikke er en betingelse, at de iværksatte foranstaltninger er ophørt.

Bestemmelsen vil bl.a. kunne anvendes med henblik på, at de relevante myndigheder i en periode efter en epidemi kan foretage en række prioriteringer, indtil situationen på det pågældende område er normaliseret.

Det forudsættes, at regler, der udstedes i medfør af den foreslåede bestemmelse, udformes inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af EMRK artikel 8, stk. 1, at enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og korrespondance. Det følger desuden af EMRK artikel 8, stk. 2, at ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Eventuelle indgreb, der foretages med hjemmel i bestemmelsen, vil være foreskrevet ved lov. Det forudsættes endvidere, at sådanne indgreb vil forfølge vægtige hensyn til den offentlige sundhed, herunder hensynet til at forebygge eller inddæmme smitte med alment farlige sygdomme her i riget, og ikke vil gå videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage dette hensyn. Det forudsættes i den forbindelse navnlig, at indgrebene alene vil blive

fastsat i det omfang og den tidsmæssige udstrækning m.v., som efter en konkret vurdering er nødvendig for at beskytte hensynet til den offentlige sundhed.

Til § 4

Bestemmelsen i *stk. 1* fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Dette skyldes, at loven skal træde i kraft så hurtigt som muligt, idet den har til formål at forebygge mv. udbredelse af covid-19 i Grønland.

Det foreslås i *stk. 2*, at den foreslåede bestemmelse i henholdsvis kriminallovens § 264 a og retsplejelovens § 707 a samt lovens § 3 ophæves den 31. december 2021.

Forslaget indebærer, at bestemmelserne automatisk ophæves, medmindre Folketinget forinden – efter udtalelse fra Grønlands Selvstyre – beslutter at forlænge bestemmelsernes gyldighedsperiode. Det forudsættes i den forbindelse, at der forud for en eventuel videreførelse af bestemmelserne skal foretages en vurdering af bestemmelsernes anvendelse, effekter og konsekvenser for retssikkerheden.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 7. september 2017, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 168 af 27. februar 2019, foretages følgende ændring:

1. Efter § 264 indsættes:

»§ 264 a. Justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i denne lov, i medfør af denne lov eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af denne lov i følgende tilfælde:

- 1) Fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.
- 2) Fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alment farlig sygdom her i riget, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning.
- 3) Opfyldelse af de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulig eller uforholdsmæssig vanskelig

som følge af foranstaltninger, som har været nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.«

§ 2

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret senest ved lov nr. 1427 af 17. december 2019, foretages følgende ændring:

1. Efter kapitel 54 indsættes:

»Kapitel 54 a
Foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte med covid-19 m.v.

§ 707 a. Justitsministeren kan fastsætte regler om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i denne lov, i medfør af denne lov eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af denne lov i følgende tilfælde:

- 1) Fravigelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.
- 2) Fravigelse er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme ud-

bredelsen af en alment farlig sygdom her i riget, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses for at være af mere underordnet betydning.

3) Opfyldelse af de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulig eller uforholdsmæssig vanskelig som følge af foranstaltninger, som har været nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i riget.«